

■ Нататнік Яго жонкі

ДАЛЕЙ, ЧЫМ СЯГАЕ ЗРОК

Святлана ДЗЯНІСАВА, галоўны рэдактар часопіса «Маладосць»

Люблю ехаць у машыне побач з Ім: мая левая рука ў Ягонай правай. І разам пераключаць хуткасці. І каб спяваў Робі Уільямс. Supreme. І каб Робі Уільямс час ад часу перабіваў наш Арчы. Якім-небудзь сваім недарэчным камментарыям. Каментарый гэты на самым цікавым месцы пера-

рываецца Яго трапнасцю. Апошнім часам ледзь не кожная паездка за межамі горада суправаджаецца дасціпнымі спрэчкамі гэтых асобаў. «Дрэнная ўмовы прыёму», — скардзіцца Арчы, калі наша «Кіа» звярочвае на якую-небудзь сельскую гравейку. «А ты думаў, табе тут лафа будзе?» — чуюцца ў адказ.

Навігатар Арчы з'явіўся ў нас мінулым летам. Часопіс «Маладосць» тады якраз пачынаў зводзіць чытача ў бок іранічнай рамантыкі «Чамаданам з кракадзілавай скуры» Алёны Беланожкі. Ну, і Арчыбальду, такім чынам, буйна пашчасціла. Бо атрымаць імя ў гонар плюшавага звярка невядомай пароды, што скакаў з боку ў бок на лабавым шкле ў аўто герані апавесці, — гэта, што ні кажы, пачэсна. Наш Арчы, як і той, «маладосцеўскі», толькі-толькі даведаўшыся, што ён Арчы, адразу ж узяў на сябе самую творчую ініцыятыву, якая магчыма ў межах хоць і буйнагабарытнага, але ўсяго толькі аўтамабіля, і пачаў уздзейнічаць на нас самым адпаведным чынам. «Праз трыста метраў вазыміце правей», — даводзіў ён. А калі правей «бралі», абураўся найкрыўднейшым са сваіх тонаў: сышлі, маўлюў, з маршрута. Апошнім часам ён, праўда, часцей маўчыць: баіцца, небарака, парушыць сувязь са спадарожнікамі, з якой у яго відавочныя праблемы. Жартоўна сварачыся з Арчыбальдам, мы, вядома, не перастаем разумець, што без яго шмат якія нашы падарожжы былі б або зусім немагчымымі, або не зусім цікавымі.

Успамінаю, як ён дапамагаў нам шукаць сярод косаўскага лесу палац Пуслоўскіх, такі ганарлівы ў расшэнні застатка на самоце і такі безнадзейна мудрагелісты ў апошніх сваіх набытках. І як лёгка вывёў пасля на карчму «У Таўдзева», дзе трэба было падсілкавацца як след перад аглядам Сапегавіцкіх руін у Ружанах. Бо адна справа — шараговая турыстычная цікаўнасць, якая не заводзіць далей, чым сягае зрок, і зусім іншая — авантурная спроба спусціцца ў сутэрэні. Тут, што ні кажы, патрэбны вынаходлівасць Індыяны Джонса і сіла Лары Крофт, даць якія здольныя, далібог, толькі стравы, прыгатаваныя ў антуражы старых корчмаў.

Люблю старыя корчмы. Замовіць маладзенькай бульбi, запечанай з кропам і рулькай — для Яго і нешта кшталту шпарагаў у сырным соусе — для сябе. Шкада толькі, што корчмаў, дзе падаецца нешта такое (ужо не кажучы пра калдуну графа Тышкевіча, сапраўднай, з грыбамі і вэнджанай шынкай, ці верашчаку кухмайстарскую, ці які-небудзь млявы радзівілаўскі гуляш з аернымі цукатамі) або не існуе, або мы дрэнна шукалі. Старая добрая сапжжанка ля аднайменных руін не падаецца — гэта я ведаю дакладна. Не ведаю толькі чаму.

Люблю падарожнічаць па Беларусі. Калі начуеш у намяце дзе-небудзь на беразе возера, набадзюшыся да пакатуну па сходных фартэцыі, краіна, не скажачы каб надта малай, робіцца раптам проста домам — з ігліцай-падлогай, столлю ў зорачкі і калабком-месяцам, што пакорліва стыне на падаконні. Калі сто разоў на ноч цябе будзіць, як табе здаецца, шоргат камышоў, а пад раніцу ад прыхаваных на сняданак гарадзенскіх паштэтаў застаюцца толькі «скарыначкі» і цябе замест крыўды разбірае замілаванне... Калі на свае вочы бачыш, як сонца, прачнуўшыся, патрэсвае рухавецкім пледам...

Пра тое, што б было, калі б гэтага не было, лепш не думаць. Дрэнна, калі, як сказаў бы наш Арчы, адключана знешняе сілкаванне.

6

Настасся ЦІХАНОВІЧ:

«ЧАЛАВЕК, ЯКІ РАЎНУЕ, РОБІЦЬ ГОРШ ТОЛЬКІ САМОМУ САБЕ»

Настассі Ціхановіч пашанцавала нарадзіцца ў сям'і знакамітых бацькоў. Так, яна — дачка Аляксандра Ціхановіча і Ядзвігі Паплаўскай. Але самае галоўнае: Настасся — асоба яркая і прыцягальная. І ў гэтым у мяне была магчымасць пераканацца падчас інтэр'ю.

■ Вясельны перапалох

ДЖЭЙМСУ БОНДУ — НАША «ГОРКА»!

Адбылося ў мінулае, калі цырымонія рэгістрацыі шлюбю была «прывязана» да афіцыйнай установы. Сёння беларускія жанкі і нявесты маюць магчымасць зрабіць гэты важны ў жыцці момант нестандартным і, што немалаважна, не такім, як у іншых. І ўжо ЗАГСу даводзіцца вызджаць да маладых — у замкі, музеі і нават на велатрэк...

Месца рэгістрацыі ячэйкі грамадства маладыя атрымалі магчымасць выбіраць пасля ўнясення змен у Кодэкс аб шлюбe і сям'і. З'явіліся і іншыя новаўвядзенні. Да прыкладу, маладым цяпер прадастаўляюць магчымасць зарэгістраваць свой шлюб і ў нядзелю. А тым, хто па нейкіх прычынах спяшаецца стварыць сям'ю, можна зрабіць гэта праз тры дні пасля падачы заявы.

Раней распісання ў Беларусі было магчыма толькі па месцы прапіскі жаніха, нявесты ці іх бацькоў. Апошнім часам, калі паняцце «месца жыхарства» змянілася, можна было, напрыклад, аформіць часовую рэгістрацыю ў Магілёве і такім чынам атрымаць права зарэгістраваць шлюб у прыгожым гарадскім ЗАГСе. А зараз і рэгістрацыя не патрэбна, калі ласка, наладжвай цырымонію ў сталіцы ці іншым населеным пункце. Таксама з 1 студзеня гэтага года стала магчымым рэгістраваць шлюб не толькі ў афіцыйнай установе, але і ў памятных гістарычных месцах: у музеях, канцэртных залах і гэтак далей.

— Настасся, вы нарадзіліся на мяжы Стральца і Казарога: якія рысы характару перанялі ад першага, а якія — ад другога? Ці выбіраеце сяброў з улікам таго, наколькі яны могуць быць сумяшчальнымі з вамі па астралагічных паказчыках? І, наогул, верыце ў астралогію?

— Я не аматарка астралогіі. На мой погляд, гэтая галіна ў многім пераходзіць межы — у прыватнасці, у тым, што датычыцца прадказанняў будучыні. Лічу, што ёсць рэчы, дасягальныя для нашага разумення, і тыя, якія нам не належыць ведаць. На ўсё, што з намі адбываецца, ёсць воля Божая. Мы сустракаем тых людзей, якіх павінны сустрэць, трапіам у тыя абставіны, у якія павінны трапіць. А неабходна гэта для таго, каб мы навучыліся цаніць, разумець, любіць іншых людзей і ўсё тое, што нам даецца Богам, і быць шчаслівымі. Які гэта і было наканавана з самага пачатку.

— Вы — гаспадыня свайго лёсу? Наколькі тое, што нарадзіліся ў знакамітай сям'і (не магу пра гэта не запытаць) адбілася на вашым жыцці? Вам бацькі дазволілі абраць той шлях, які вы захацелі, ці ўсёж давялося падпарадкавацца іх волі?

— Кожны чалавек — гаспадар свайго лёсу. Ці, хутчэй, су-гаспадар, яго су-творца разам з Божай задумай. Тое, у якой сям'і ты нарадзіўся, безумоўна, уздзейнічае на твой лёс. Я належу да сям'і бліскучых музыкантаў у некалькіх пакаленнях, да сям'і, дзе не прынята навязваць дзецям нейкую будучыню ці нейкія бацькоўскія мары. Таму з упэўненасцю магу адказаць, што свой шлях я выбрала сама.

— А вам не было сумна займацца музыкай з 4 гадоў у той час, як вашы аднагодкі бестурботна вяселіліся і гулялі ў двары?

— Я таксама бестурботна вяселілася і гуляла з імі ў двары, але пасля заняткаў па музыцы...

— Якія сёння цяжкасці вам даводзіцца пераадольваць на шляху да поспеху? Поспех — гэта велічыня пастаянная ці яна патрабуе бесперапыннай працы над сабой?

— Мяркую, што лёгкай дарог не існуе. Проста ёсць унутранае адчуванне, што вось гэта, напрык-

лад, я раблю правільна, а вось над гэтым неабходна яшчэ папрацаваць, а вось тое трэба пакуль наогул пакінуць... І тады, калі абраны дакладны кірунак, нават самыя цяжкія дзверы так ці інакш пачынаюць перад табой адчыняцца. Тлумачыцца гэта тым, што ты робіш пэўныя захады, каб знайсці патрэбны ў такім выпадку ключык.

— Ці жаночая гэта справа — прадзюсіраваць буйныя праекты? Вам было лёгка падначальваць сваёй волі мужчын і прымушаць іх працаваць на поспех «Зорнага дыліжанса» — першай беларускай «Фабрыкі зорак» ці агульнявадомага «Еўрафэсту»?

— Гэта ўсё творчыя праекты, у якіх вялікую ролю адыгрывае работа ў камандзе. А ў гэтым выпадку не мае значэння, хто ты — мужчына ці жанчына. Хутчэй усё залежыць ад узроўню тваёй зацікаўленасці ў ажыццяўленні праекта і ад прафесіяналізму, без якога немагчыма вырашаць розныя задачы.

— Ваша творчая прафесія дапамагае ці перашкаджае вам у асабістым жыцці? Як ставіцеся да навязлівых мужчын-паклоннікаў пасля канцэртаў? Паўна ж, многія імкнуцца дабіцца вашай увагі...

— Усе мае паклоннікі — людзі вельмі інтэлігентныя, і іх увага ў асноўным правільная ў прыгожых верхах ці ў пляшчотных электронных паштоўках, якія я рэгулярна атрымліваю ў сацыяльных сетках. І, вядома ж, у букетах кветак, якія мне таксама часта дораць пасля канцэртаў.

— Хто сёння самыя галоўныя людзі ў вашым жыцці, у тым ліку асабістым?

— Мая сям'я — мой сын і мае родныя. А таксама — блізкія сябры, за якіх я ўдзячна Богу.

— Ці верыце ў каханне? І што ў ім самае галоўнае?

— Самае галоўнае ў каханні... само каханне. Астатняе прыкладнацца.

— Ці даводзілася вам калі-небудзь раўнаваць «другую палову»? Як спраўляліся з негатывнымі эмоцыямі і што маглі б у гэтым сэнсе параіць чытачкам?

— Калі чалавек раўнуе, то ён такім чынам дэманструе, што лічыць іншага сваёй уласнасцю. Гэта вельмі цяжка — не раўнаваць. Асабліва тады, калі моцна закаханы. Але мне здаецца, што трэба разумець: чалавек, які раўнуе, робіць горш толькі самому сабе. Нават калі гэта раўнасць без падставы, мае сэнс задумацца над тым, што, магчыма, у адносінах узніклі пытанні, якія неабходна тэрмінова вырашаць. Да таго ж наўрад ці чалавек, які кахае па-сапраўднаму, будзе даваць падставы для такіх негатывных эмоцый, як раўнасць.

— Як ставіцеся да свабодных адносін у шлюбе, калі муж і жонка пакідаюць за сабой права на здраду?

— Калі людзі вырашаюць жыць разам, то гэта ўжо некаж дзіўна выглядае — «свабодныя адносіны»... Гэта, лічу, падмена паняццяў. Навошта тады жыць разам, калі так пужае адказнасць за партнёра?..

— Ці ёсць у вас нейкія сакрэты ў тым, як захаваць інтарэс мужчыны на доўгія гады?

— Трэба, найперш, знайсці каханне ў самой сабе... І да самой сябе... А таксама радасць — проста і шчыра кахаць...

Гутарыла Гелена АВЕЛА.

■ Разумныя парады

Рэўнасць — прыкмета кахання ці, наадварот, недаверу? І як змагацца з гэтым шкодным пачуццём, якое разбурыла не адзін шлюб? Расказвае псіхолаг Лілія АХРЭМЧЫК.

— Часта даводзіцца чуць, што рэўнасць — гэта прыкмета кахання. А вы як лічыце: кахання сапраўды без яе не бывае?

— На жаль, з адказам на гэтае пытанне не вызначыліся нават класікі. Адны з іх лічылі, што з рэўнасці пачынаецца каханне, другія — што каханне без рэўнасці немагчыма, а трэція меркавалі, што рэўнасць — гэта дроты для вогнішча кахання. Мне бліжэй сцвярдзенне, што «чалавек не тады раўнуе, калі кахае, а тады, калі хоча быць каханым». Рэўнасць — гэта прыкмета і кахання, і недаверу да другой паловы адначасова. Але ў большай ступені рэўнасць — гэта ўсё ж такі прыкмета няўпэўненасці ў тым, што цябе кахаюць, што ты заслугоўваеш гэтага моцнага пачуцця, а таксама няўпэўненасці ў сабе (у сваёй прыгажосці, розуме, дабрыві, выключнасці). А яшчэ рэўнасць — гэта і няўпэўненасць у тым, што ты можаш кантраляваць сваё жыццё, усё, што з табой у ім адбываецца. Самае галоўнае — у тым, што мы раўнуем нашага партнёра, ён не вінаваты, таму што не давер — гэта не яго, а наша пачуццё. Што нам перашкаджае цалкам давяраць «другой палове»?.. У гэтага можа быць шмат прычын. Сярод іх — былыя псіхалагічныя траўмы, магчыма, сямейныя гісторыі. У любым выпадку неабходна задумацца над тым, што знішчае здольнасць давяраць каханаму чалавеку.

— «Другая палова» раўнуе. Што неабходна зрабіць? І ці можна нешта зрабіць у гэтым выпадку?

залежання да іншага чалавека, што, зразумела, непрыемна. Таму засцерагайцеся ад неабдуманых учынкаў, шкадуюць сэрца і пачуцці «другой паловы». Калі ж залежання да іншых жанчын (мужчын) для вас — гульня, трэба мець на ўвазе, што ў вашага пастаяннага партнёра на гэты конт могуць быць свае ўяўленні аб ролі, якую ён павінен выконваць у такіх гульнях, і яны могуць не супадаць з вашымі ўяўленнямі на гэты конт. Калі вы гуляеце з агнём, то і рыхціцеся да наступстваў.

Але хочацца засяродзіць увагу яшчэ і на тым, што мы можам паўплываць на іншага чалавека ці змяняць яго настолькі, наколькі ён сам гэта нам дазволіць. Таму і пераканайце «другую палову» ў сваім каханне можна настолькі, наколькі вам жадаюць верыць. Калі ж рэўнасць пераходзіць усе дазволеныя межы, то і крокі павінны быць іншымі.

— Як адрозніць «звычайнага» раўніўца ад «паталагічнага»?

— Зрабіць гэта, на мой погляд, вельмі проста: калі ёсць падставы і «другая палова» раўнуе — значыць, партнёр псіхалагічна нармальны, а вось калі ён раўнуе без падстаў — гэта паталогія. І ў такім выпадку ўзровень паводзіны страчваюць усялякі сэнс, бо раўнівец усё роўна знойдзе сваё тлумачэнне любому вашаму ўчынку. І гэта ўжо хвароба. Калі псіхалагічна здаровы чалавек здольны кантраляваць любыя правыя сваёй рэўнасці, то паталагічны раўнівец гэтага рабіць не можа: рэўнасць цалкам зацімняе яго свядомасць, ідзе наперадз любых яго думак і ацэнак. І тады пачынаецца: «Дзеля каго ты так апрачнула? Каму гэта так усміхнулася? Чаму прыйшла з працы на

5 хвілін пазней?» Рэўнасць у гэтым выпадку становіцца навязлівай ідэяй. Выпечыць такую паталогію вельмі складана, амаль немагчыма. Не супакойвайце сябе думкамі, што ваша мэта — стаць выратавальнікам для такога чалавека. Таму вам застаецца вырашыць толькі адно: ці гатовы вы пастаянна выконваць ролю ахвяры?.. Калі здольны з такім палажэннем змірыцца, то захавайце адносіны, калі ж роля ахвяры не для вас — падумайце аб іншым партнёры.

— А калі знешне ўсё добра: муж і кахае, і сям'ю запячэчвае, але жанчына пры гэтым нібы трапляе ў залатую клетку? Ці трэба з яе вырывацца?

— Мы не можам гэта вырашыць за жанчыну. Вялікую ролю пры гэтым адыгрываюць другасныя выгоды. Напрыклад, муж не хоча, каб яна працавала?.. Дык, можа, яна і сама

не вельмі да гэтага імкнецца. У прыгожай сукенцы не дазваляе нават з сабакчым пагуляць?.. Дык, можа, ёй у гэтым выпадку проста запрацца сябровак дадому і там дэманстраваць сукенкі! Пастаянна правярае мабільны тэлефон?.. Калі ён дарэгі і прыгожы, то няхай сабе правярае! З гэтага вынікае, што ўсё залежыць ад таго, з чым жанчына можа змірыцца, а з чым — не, што яе задавальняе, а што раздражняе. Бо калі клетка — не залата і пастаянны кантроль з боку мужа выклікае раздражненне, успрымаецца як знявага, то, мабыць, неабходна падумаць аб тым, каб змяніць партнёра. У кожнай жанчыны свая мяжа, за якой рэўнасць партнёра ўжо успрымаецца не як каханне, а як самая апошняя ступень знявагі. Трэба добра ўяўляць, перайшлі вы ў гэтым сэнсе рубікон ці не... І толькі ў гэтым выпадку прымаць канчатковае рашэнне.

— Ці трэба жанчыне «закрываць вочы», калі муж раўнуе настолькі, што пачынае біць? Вы згодні з выказваннем «бе — значыць, кахае»?

— Калі муж б'е, то аднойчы можа і забіць. А рэўнасць — не апраўданне для забойства. Я ўпэўнена: у галаве псіхалагічна нармальнага чалавека павінна быць блакіроўка на забойства партнёра. Калі мужчына ці жанчына перайшлі гэта мяжу, то, значыць, у псіхіцы адбыліся парушэнні. Згадзіцеся, гэта немаральна: так кахаў, што біў і забіў? Ці — так кахаў, што пастаянна прычынаў болю і пакуты?

Каханне — гэта калі імкнешся зрабіць «другой палове» добра, а не кепска ці балюча. Калі муж б'е жонку, то гэта сведчыць аб яго

асабістых страхах і няўпэўненасці. І баіцца ён у першую чаргу быць пакінутым.

Калі жанчына не дае падстаў для рэўнасці, а мужчына раўнуе і б'е, то гэта можа тлумачыцца толькі тым, што ён псіхічна хворы. Калі ж падставы былі, то і ў гэтым выпадку біць не мае сэнсу. Бо здрада — гэта ўжо паказчык таго, што адносіны разбураюцца, калі ад іх наогул яшчэ нешта засталася. Калі адзін з партнёраў перастае кахаць, то тут ужо бі ці не бі — а былыя пачуцці не вернеш.

Ці трэба развітацца з мужчынам, які так раўнуе, што пачынае біць?.. Гэта залежыць ад сцэнарыяў, якія ўсталяваліся ў гэтай сям'і. Напрыклад, адна кліентка мне гаварыла: «Затое, калі мы з ім мірымся, у нас такі секс!». Гэта ўжо відавочны сцэнарый адносін паміж партнёрамі. Ён б'е, яна адчувае сябе вінаватай. Потым ён просіць прабаўнення на калянах, яна, на даруче, і зноў ён б'е. Ён — садыст, яна — мазэхістка, а ў іх дваіх — узаемазалежныя адносіны, якія могуць доўжыцца ўсё жыццё. У якасці сцэнарыя не выключаны і правакацыйныя паводзіны з боку жанчын, калі яна падсвядома робіць нешта такое, што выклікае ў партнёра агрэсію. Калі ж жанчына паводзіць сябе ўзorna і не разумее, чаму яна трапіла ў такую абставіну, то першае, што ў яе пытаю: «За што вы сябе так не любіце?» Жанчына, якая змірылася з тым, што партнёр яе раўнуе настолькі, што лічыць магчымым падмацаць руку, нібы трансліроўвае свету, што яе можна біць. Магчыма, гэта ідзе з яе бацькоўскай сям'і, дзе бацька біў маці, а тая чарпела. Так ці інакш, але калі мужчына б'е — гэта ўжо нездаровыя адносіны і жанчына ў гэтым выпадку дакладна рызыкуе. І ў яе толькі два выйсці з такой сітуацыі — працягваць іграць ролю ахвяры ці скласці рэчы і пайсці.

Гутарыла Алена КАВАЛЁВА